

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. III. Ejusdem in moriente Christo clamoris, aliæ sex causæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

rum omnium architectonicas artifices manus. Si quod in orbe tutum est asyllum, haec manus sunt tutissimum. Gemina Deo manus est, Sapientia & Potentia, seu Intellectus rerum omnium scientissimus. & voluntas omnipotens. His manibus caelum terramque claudit, his brachiis quidquid supra caelum, quidquid infra tartarum est, stringit: his manibus architectatur universa, nec ullis indiget instrumentis. Velle in Deo est posse, voluntas Dei est potentia rerum omnium effectrix. Nam, ut Plaltes canit, omnia quaecumque voluit, fecit, in caelo & in terra. In paternas manus istas Filius spiritum commendavit.

III. COMMENDO. Non ut alii, qui ne damnentur ad inferos, rogant, sed ut obsequentissimum sese filium amantissimo patri suo commendat. Domo abiturus peregre, amicorum fidelissimo uxorem & liberos, & si quid vel oculis vel animam habet carius, commendat: ita Filius Parenti animam velut depositum tradit, quod sibi sciebat brevi restituendum fidelissimè. Ulpiano & Jurisconsultis Depositarius & Commodatarius non possident. Hic caelestis Pater Depositarius commissum sibi depositum non diu detinuit. Cum Plalte regio Petrus id affirmans, Neque, ait, derelictus est in inferno, neque caro ejus vidit corruptionem.

IV. SPIRITUM MEVM. Non opes & thesauros commendo, qui, ubi caput reclinem, non habeo. Non famam & gloriam, quae videtur jam omnibus extincta; hic pendeo ut latro. Non corpus jam jam mortuum tumulo inferendum, sed meum spiritum commendo. Christus discipulis pacem, hostibus veniam, latroni paradisum, Matri discipulum, discipulo Matrem, crucifigentibus veltes, sepulchro corpus, Patri spiritum delegavit, ut immortalitatem animi nostrae intelligentiae alitè insingeret. Neque verò Patri spiritum ita commendavit, tamquam si esset quod metueret, uti nos, sed celerem rogavit in vitam reditum, & expectatam animi cum corpore conjunctionem. Nos idem longe aliter precamur, & diversa ratione fideli creatori commendamus animas nostras, nescimus enim utrum amore an odio digni simus. Christus solutione jam omni explicata, Consummatum est, inquit, Hoc unum superest, mori: la circo, Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.

Hic morientis clamor, gladius acutus pectori praecipue materno fuit. Beata vidua Birgitta referens arcanos inter filium & Matrem affatus, Christum hoc modo loquentem facit. Ita tu Mater mea à juventute didicisti sequi voluntatem meam, & relinquere omnem voluntatem tuam pro me. Ideo bene dixisti, Fiar voluntas tua. Tu enim es quasi aurum pretiosum, quod extenditur & percutitur super duram in eadem, quia tu omnibus tribulationibus percutiebaris, & in passione meâ praeteris pariebaris. Quia quando cor meum in cruce, praeter vehementiam doloris rumpebatur, cor tuum ex hoc quasi ferro acutissimo vulnerabatur, & libenter scindi permittis, si fuisset voluntas mea. Verum tamen etiam si optales vitam meam, & potuisses restituere passioni meae, tu tamen noluisti, nisi juxta voluntatem meam. Ideo bene dixisti, Fiar voluntas tua. His illa ejusdem sensus, Hic est Deus, qui ad jungenda. Audiens hocque postmodum illam flebiliter filii sui vocem, in mortis agone dicentem, Deus meus, Deus meus, ut quid me dereliquisti? videns deinde, quod omnia ejus membra obringerent, & inclinato jam capite spiritum exhalabat: tunc doloris acerbitas ita cor Virginis suffocavit, quod nullus sui corporis articulus moveri videbatur. Unde non parum miraculum in hoc Deus tunc fecisse dignoscitur, eam Virgo Mater tot & tantis doloribus intrinsicis laevata, suum spiritum non emisit, quando tam dilectum filium nudum & orientatum, & vivum & mortuum, atque lanceâ transfixum, omnibus eum deridentibus, inter latrones pendere perspexit illis praec omnibus,

bus, quibus notus extiterat, ab eo fugientibus, & multis eorum à rectitudine fidei enonniat exorbitantibus. Igitur quemadmodum suus filius super omnes in hoc mundo viventes amarissimam mortem sustinuit, ita ipsius Mater in sua benedictâ animâ amarissimos dolores sufferendo portavit.

§. II. Cur Christus cum clamore valido expiravit, sex causa.

I Ta validus Christi morienti clamor, & Matris, & omnium piorum mentem summè affecit. Beato Luca teste, Clamans voce magna Jesus, ait, Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et haec dicens expiravit. Clamoris hujus causas aliquot expendenda.

I. Ad tenebrarum finem Christus veluti orator è cruce, omnibus spectatoribus & auditoribus suis comprobare voluit, se etiamnum vivere, jam jam moriturum; tenebras caelo terraeque inductas esse testes, Dei Filium in cruce mori.

II. Suam & vivendi & moriendi potestatem testatus est orbi Servator. Qui jam adit Hierosolymis ad circumfusam plebem perorans, Ego, inquit, pono quoniam meam, ut iterum sumam eam. Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à meipso. Potestatem habeo ponendi eam, & potestatem habeo iterum sumendi eam.

III.quam adversus hostes victoriam in orbem totum proclamavit. En noster Gedeon stans coram iudicibus magnam partem siluit, cum morte congressurus clamavit, perinde si dixisset. Hic capitalis est hostis meus, hic mihi debellandus. Hostes potentissimi, mors & infernus. Fortis sicut mors dilectio, dura sicut infernus emulatio. Uterque horum hostium jam victus est. Christus vicit, & victor à morte consignavit, promulgavitque illam, sub ipsum è vitâ discessum.

IV. Cùm clamans expirat, quid aliud quàm hoc ipsum animis nostris insonat: Videte, quod peccata me vestra deduxerint: ad falsos iudices, ad columnam crucentam, ad supplicii locum, ad funestam crucem, ad mutuum tumulum, ad ipsos inferos. Summum in orbe malum, malorum omnium seminarium, miseriarum omnium pelagus profundissimum, suppliciorum & poenarum omnium insatiabile bathrum, peccatum vel unicum.

V. Deus patitur, Christus occiditur, Veritas opprimitur, Vita extinguitur, Salus moritur. Obstupescenda hujus tragediae choragus jure clamat, ut undique omnes confluant ad inauditum hoc spectaculum, quale non fuit in orbe umquam, nec erit. Videte & attendite. Desiderium Angelorum, deliciae gentis humanae, salus omnium nostrum in patibulo expirat.

VI. Paralys hic clamor satis edocet, quantum, quantumque vehemens tam exterior quàm interior fuerit Christi Patientis & Morientis dolor. De exteriore illud Hebraei vatis accipiendum: Si est dolor sicut dolor meus. Sed illo non minor erat interior, ob altissimos animi merores eâ etiam ex causâ conceptos, quod lytro tam liberali spreto, tot hominum millia nihilominus sponte in aeternos ignes essent ruituri.

§. III. Eiusdem in moriente Christo clamoris alia sex causa.

VII. Clamavit Christus, ut doceret nos in periculis & adversis omnibus, & in ipsa morte clamare ad Deum. Nemini innocentia runc ab insidiis diaboli tuta. Refert Historia Scholastica a ex Beda sententiâ, fatanam in levo brachio crucis Christi subsecuisse, b ac vigilantissimè observasse, num in eo homine jus aliquid obtinere posset, nec recessisse nebulam dum Christus expiravit. Beatus Lucas certe triplici agrestu Christi memorans tentaculum, sic consummatum, Na 4 inquit,

Luc. cap. 23. vers. 46. Hujus clamoris causa. 1. Christus vocatur coprobare se vivere, & Dei Filium in cruce mori. 2. Suam & vivendi & moriendi potestatem orbi testatus est. 3. Suam adversus hostes victoriam proclamavit. 4. Ostendit quod peccata eum deduxerint. 5. Ut omnes confluant ad inauditum hoc spectaculum. 6. Ut nos edoceret quàm vehementes tam exterior quàm interior fuerit Christi patientis & morientis dolor fuerit. 7. Ut doceret nos in adversis omnibus, & in ipsa morte clamare ad Deum. a Hist. Schol. lib. 2. de hist. Evang. c. 172. Salust. Ciceroni. c. Luc. cap. 4. vers. 13.

Geoplia Dei man. sapientia & Potentia. 2. Com. mendo. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

inquit, omni tentatione diabolus recessit ab illo usque ad tempus. Nulla quidem in Christo antiqui seminis sui vestigia reperit, non tamen ab eo ita recessit, ut ei reliquo vitæ tempore molestus interpellator non esset, sed ad tempus dumtaxat, opportunitate datâ, vel etiam captatâ occasione rediturus ad tentandum. Rediit profecto, afirmante Christo: Venit princeps mundi hujus, & in me non habet quidquam. Hac est hora vestra, & potestus tenebrarum.

Ioan. 6. 14. vers. 30. Luc. cap. 22. vers. 53.

In hoc orbe homines nunquam a fatane tentationibus tuti.

Pelagius in sermone Graecum libel. 15. num. 2.

8. Christus hoc clamore homines sceleris lethargos excitare instituit. Ad Ephes. cap. 5. v. 14.

Ad Rom. c. 13. v. 11.

9. Mortem in clama- ritis, alias non ausam accedere, quando- quidem in Dei Filiu nil juris habuisset. Ioan. c. 18. v. 4. 5. & 8.

10. Ut mor- tuos ad vi- tam revo- caret. Ioan. cap. 11. vers. 43.

Mat. c. 27. vers. 52.

11. Hic Christi clamor miraculû fuit.

Tunc enim diabolus non dolis tantum certans, sed apertè impugnavit vim omnem exeruit, ut Dominum Jesum à Deo abstraheret, aut illum certè perderet & extingueret, quem nullâ rerum objectâ specie poterat corrumpere. Dum in hoc orbe sumus, nunquam à fatane tentationibus tuti sumus. Nam etsi aliquando interqueat vaserrimus tentator, redit tamen, & plerumque graviore insultu valentior. Non enim pugnam intermittit, ut militie finem faciat, sed ut animum quiete solvat, & securum reddat, sic malè paratum repente obruat, sibi que subiciat. Si ausus est hic Cerberus Christo ipsi sapius, & in extremis etiam infidias struere, cui nostrum parceret: Certè nunquam vehementius in nos insurgit, quàm cum pugnae finem imminere cernit. Nimirum hominis calcaneo acerrimè insidiat. Hinc Magnus ille Antonius, teste Pelagio, dicere solebat: Hoc est magnum opus hominis, ut culpam suam super seipsum unusquisque ponat coram Domino, & expectet tentationem usque ad ultimum vitæ suæ tempus. Panopliâ igitur opus in hunc hostem; resistendum illi precatione ardenti, & extrema hominis singularibus prædiis tam in antecessum, quàm eo ipso tempore munienda; clamandum toto pectore: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Sed ne obliviscamur brevitatis nostræ.

VIII. Hoc clamore Christi homines surdos, aut socordia veterno pressos, aut scelerum lethargo mersos excitare instituit. Monentis Apostoli voces sunt: Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Christus. Ante annos triginta circiter in superiore Germania terra tremor vehemens & grandis, sed quia nocturnus fuit & brevis, à plurimis non est observatus. Moriente Christo caelum & terra insolitum commoventur; obnubilat æther, terra tremat, architectus orbis animam agit, & vel expirans clamat, Evigilemus & surgamus. Hora est jam nos de somno surgere.

IX. Mortem in clama- vit, aliâ non ausam accedere, quando- quidem in Dei Filiu nil juris habuisset. Mortem igitur vocat, perinde si dicat, O mors, en adsum mori paratissimus; tu mandata perage in me, æque ac in omnium aliorum mortalium corpore. Transfige in ignotis spoliis non diu gaudebis. Ita pridie Christus in oliveo locutus, Quem ait, queritis? Jesum Nazarenum, ajunt. Quibus promptissimè dixit, Ego sum. Mox iterum querens, Dixi vobis, inquit, quia ego sum. Si ergo me queritis, sinite hos abire. Ita mortem in clama- vit, viam tuam omnem exprome. Ego sum, qui pro humana gente moriar.

X. Clamavit Christus moriens, ut mortuos ad vitam revocaret. Ita Lazarum evocans è sepulchro, voce magnâ clamavit: Lazare, veni foras. Ajunt, leuculem recens editum jacere, aliquanto tempore mortuum, sed ubi leo pater rugire inceperit, velut evigilans catulus vitales motus ostendit. Clamavit in cruce Christus, & velut leo irragit. Ad hos leonis de tribu Judâ rugitus, monumenta aperra sunt. & multa corpora Sanctorum, qui dormierant, surrexerunt. Perinde ac si editam è cruce vocem audissent: Venite foras.

XI. Supremus hic Christi clamor miraculû ingens fuit. Morientes sanè non clamant, præsertim crucifixi, præsertim viribus jam defectis, sanguine jam præ- ne omni effuso. Vox horum fracta, & mortua, ferè nulla: Christus jam animam agens, altum nihilominus cla-

mar. Naturæ viribus id fieri non poterat. Hinc illa, quam beatus Marcus commemorat, Romani ducis libertissima confessio: Videns autem Centurio, qui ex adverso stabat, quia sic clamans expirasset, ait, Verè hic homo Filius Dei erat.

XII. Denique clamavit, cum expiraret in cruce Christus, quia plurimorum videlicet omnium nostrum animas Patri commendavit, cum commendaret suam. Qui adhaeret Domino, inquit Paulus, unus spiritus efficitur. Nos fide, piisque affectibus Christo adhaeremus, unus ergo spiritus cum illo sumus. Quocirca, si Patri suam, & nostrum quoque spiritum commendavit. Deinde mercedem corpus unum nonnisi unam habet animam. Vnum corpus multi sumus, omnes qui de uno pane participamus. Sicut enim corpus unum est, & membra habet multa, omnia autem membra corporis cum sint multa, unum tamen corpus sunt, ita & Christus. Etenim in uno spiritu omnes nos in unum baptizati sumus. Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus. Si corpus unum, unus ergo & spiritus. Itaque Christus omnium suorum animas Patri commendavit valido clamore. Hic clamor orbe toto, infero superoque, terrâ caeloque auditus est.

§. IV. Christi morientis obedientia longissima, & per omne genus obsequii exercitatisima.

Pompejus Magnus sibi ipse visus est tantus, ut dicere non dubitaret, si vel uno pedis applausu terram feriret, orbem in arma ruiturum: Dux noster Gedeon Magnus clamavit in monte. Mox clamantis vocem non vivi tantum, sed & mortui audierunt, & è tumulis prodierunt: Multa corpora Sanctorum qui dormierant, surrexerunt. Et exeuntes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem, & apparuerunt multi.

Obstupescenda fuit Christi morientis obedientia. Hanc Paulus omnium animis affixur, Humiliavit se, ad pedes metipsum, inquit, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Hædequaque demum perfectissima fuit hæc obedientia, cum Christus jam moriturus diceret: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.

I. Longissima prorsus & assiduisima fuit hæc obedientia. Exordium ea sumpsit à momento primo Christi Virginis viscibus concepti, & ad ultimum usque expirantis halitum perduxit. Nam & in utero Matris perfectum usum rationis Christus habuit, & imperio Patris de morte obeundis se subjecit, imò quorundam sententiâ, ut supra demonstratum est, voto se obtrinxit ad mortem crucis tolerandam. Quemadmodum angelus apostata ob superbiam & inobedientiam primo à sui creatione momento præcipitatus est, ita Dei Filius unâ & vitam & obedientiam exorsus est. Qui de se ipso factetur, in capite libri scriptum est de me ut facerem voluntatem tuam: Deus meus voluit, & legem tuam in medio cordis mei. Tum dixi, Ecce venio. Voluntas Patris erat, ut filius offerendo corpore suo ad mortem, repararet nobis vitam, in quâ voluntate, inquit Paulus, sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel. De iusto asseritur: Lex Dei in corde ipsius. Justorum princeps, Legem tuam, inquit, in medio cordis mei posui. Decretum tuum, mi Pater, libentissimè acceptavi, nec enim aliud quidquam magis desideravi, quàm legi tuæ obsequi, Meus tuon opus est, ut faciam voluntatem ejus qui misit me, ut perficiam voluntatem ejus.

II. Varia & nimis quàm multiplex fuit hæc Christi obedientia. Servorum quisque certo destinatur officio. Ille amanuensem agit, iste ministrum mensæ, alius œconomum, hic musicum; illi à cubiculis, isti à secretis aut auriculis sunt, isti à pedibus; hi equos curant. Christus diversissima obivit munia. 1. Infantem egit in præsepio. 2. Discipulum in synagogâ. 3. Lignarium fabrum in domicilio, idque ad annum usque trigessimum. 4. Eremiticolum in locis desertis. 5. Medicum in viis & plateis, cui